

**ISTRAŽIVANJE O RIZIČNOM PONAŠANJU KOD
MLADIH I POZVAVANJU HIV/AIDS PROBLEMATIKE**

GRADANSKI AKTIVIZAM

Decembar 2021

Istraživanje je vezano za rizična ponašanja mladih koja proističu iz zloupotrebe alkohola, narkotika i nezaštićenih seksualnih odnosa. Poseban segment istraživanja je vezan za fenomenologiju HIV/AIDS-a u društvu - stepen poznavanja prirode infekcije, puteva transmisije, životnog vijeka i generalno stepena stigme koji se i dalje vezuje za ovu virusnu infekciju i AIDS.

Istraživanje je obuhvatilo 1000 ispitanica i ispitanika starosti od 16 do 35 godina, a uzorkovanje je vršeno terenski, telefonski i posredstvom platforme SurveyMonkey. Ispitivanje je rađeno od 05.11.2021 do 20.11.2021, štampano i publikovano u 1.500 primjeraka.

Cilj projekta je vezan za istraživanje u kojoj mjeri mladi zloupotrebljavaju psihoaktivne supstance i koliki je stepen tolerancije na iste, koliko su mladi izloženi rizničnim ponašanjima koja proističu iz zloupotrebe psihoaktivnih supstanci i nezaštićenih seksualnih odnosa, kao i koliko su upućeni u pojedinosti vezane za HIV infekciju i AIDS.

Projekat je djelimično finansiran od strane preduzeća DDR Cetinje, dok je ostatak finansiran od strane članova NVU „Građanski aktivizam“.

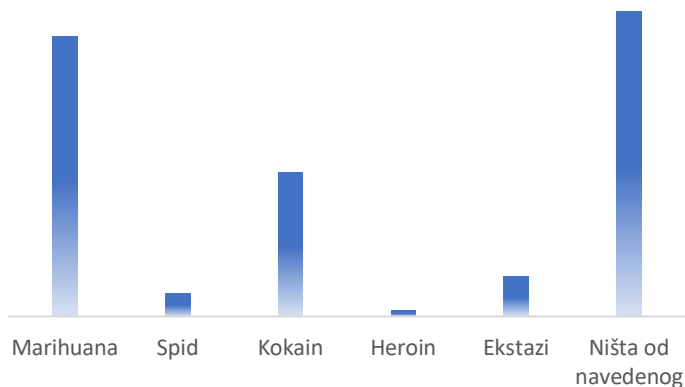
Projekat je realizovan u partnerstvu sa NVU „Jadranski horizonti“ iz Bara.

Sadržaj

<i>Narkotici</i>	4
<i>Alkohol</i>	6
<i>Seksualni odnosi</i>	9
<i>HIV i AIDS</i>	12
Transmisija	13
Putevi prenosa	14
Vizuelna identifikacija	15
Razlika između pojmova	16
Životni vijek	17
Prijateljstvo	18
Testiranje	19

Narkotici

Rezultati istraživanja sugeriraju da je preko trećine mladih uzrasta od 16 do 35 godina konzumiralo marihuanu u jednom periodu života.

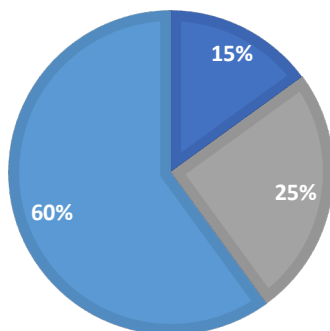

Kokain je konzumiralo 18%, ekstazi 5%, spid 3%, a heroin 0,9%. Oko 38% anketiranih se izjasnilo da nije konzumiralo nijednu od navedenih supstanci.

Može se zaključiti da je konzumacija narkotika relativno široko rasprostranjena među mlađom populacijom u Crnoj Gori s obzirom da se skoro 2/3 anketiranih susrelo sa upotrebom narkotika u jednom dijelu života.

Samo 25% anketiranih lica se tokom školovanja nije susrelo sa narkoticima tokom školovanja (niti su oni, niti su znali da neko od školskih drugova/drugarica konzumira narkotike)

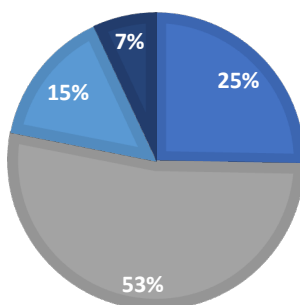
■ Da ■ Ne ■ Poznavao/poznajem

Najveći broj anketiranih je izjavilo da su imali poznanike među školskim drugovima za koje su tvrdili da su koristili narkotike, dok je 15% anketiranih izjavili da je tokom školovanja koristilo narkotike.

Alkohol

Najveći broj anketiranih redovno koristi alkohol u „socijalnim“ prilikama - 52,8% , dok ga redovno konzumira 25,3%.

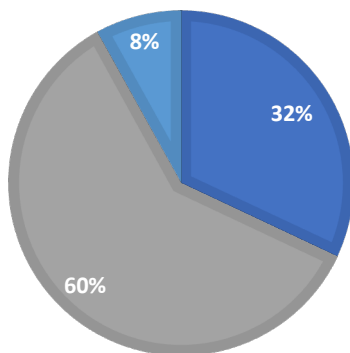

Svega 6,9% anketiranih nikada nije konzumiralo alkoholna pića.

Alkohol je u Crnoj Gori i društveno prihvaćen, što njegovu konzumaciju djelomično svrstava i u društvenu fenomenologiju.

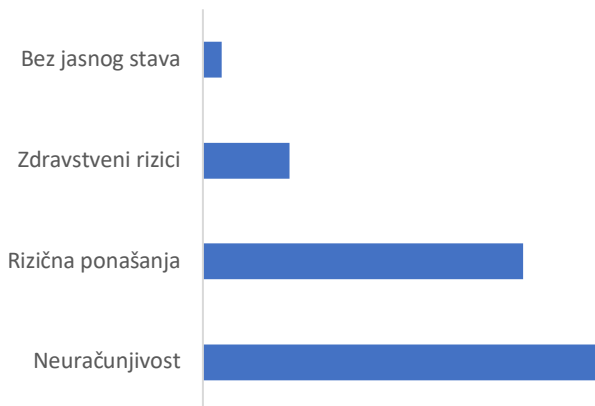
Najveći broj anketiranih ne vidi rizike po zdravlje konzumacije alkoholnih pića ukoliko se on konzumira umjereno, što smatra 60% anketiranih

■ Da ■ Ne ako je umjereno ■ Ne

Nešto manje od trećine ispitanih tvrdi da konzumacija alkohola ima rizike po zdravlje, dok 8% smatra da nema.

Najveći broj ispitanika je kao dominantan negativni efekat prekomjerne konzumacije alkohola percipira mentalnu neuračunljivost - 48,3%.

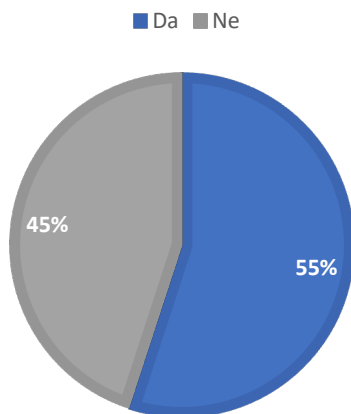

Da je sklonost ka rizičnim ponašanjima pod dejstvom alkohola najveći problem smatra 38,9%.

Svega 10,5% identifikuje prekomjernu konzumaciju alkohola sa ozbiljnim zdravstvenim problemima.

Seksualni odnosi

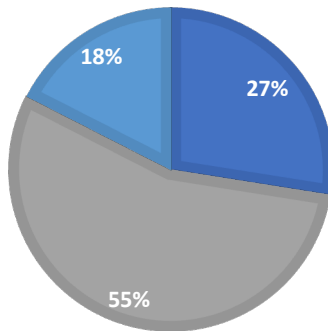
Natpolovičan broj anketiranih (55%) tvrdi da se lakše odlučuje za stupanje u seksualne odnose pod dejstvom narkotika ili alkohola.

Ovaj rezultat može dovesti u tijesnu konzumaciju alkohola i narkotika sa rizičnim ponašanjem, posebno ako se uzme u obzir sljedeće pitanje.

Najveći broj anketiranih lica samo povremeno (55%) samo povremeno praktikuje zaštićene seksualne odnose.

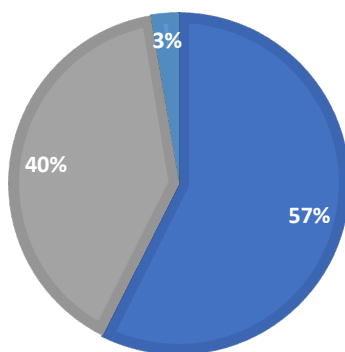
■ Uvijek ■ Povremeno ■ Vrlo rijetko

Manje od trećine anketiranih uvijek praktikuje zaštićene seksualne odnose, dok 17,5% vrlo rijetko koristi zaštitu.

Anketirana lica u dominantnom broju kao najveću bojazan od nezaštićenih seksualnih odnosa vide rizik od neželjene trudnoće. - 57%.

■ Trudnoća ■ Polno prenosive bolesti ■ Drugi rizici

Svega 40% u polno prenosivim bolestima vidi dominantnu opasnost, što ukazuje na nedovoljnu svijest o ovim rizicima nezaštićenih polnih radnji po zdravlje i život.

HIV i AIDS

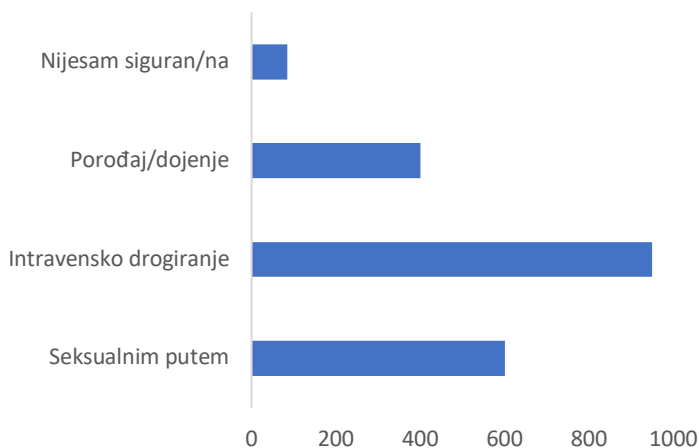
Istraživanje obuhvata i fenomenologiju HIV-a i AIDS-a u Crnoj Gori. Ova virusna infekcija i oboljenje koje ona uzrokuje ukoliko se medicinski nen tretira adekvatno i pravoremeno je i dalje tabu. Stopa nepoznavanja karakteristika virusa i stigma koja prati oboljele, zdravstvenom sistemu onemogućava da identifikuje stvarni broj zaraženih lica.

Usljed izuzetno niske stope testiranja (posebno u rizičnoj grupi) pretpostavlja se da je stvaran broj zaraženih i višestruko veći u odnosu na broj prijavljenih infekcija.

Mladi se dosta često usljed straha od stigme ne odlučuju za redovna skrining testiranja, a infekciju otkrivaju pretežno ljekari i transfuzioni centri.

Transmisija

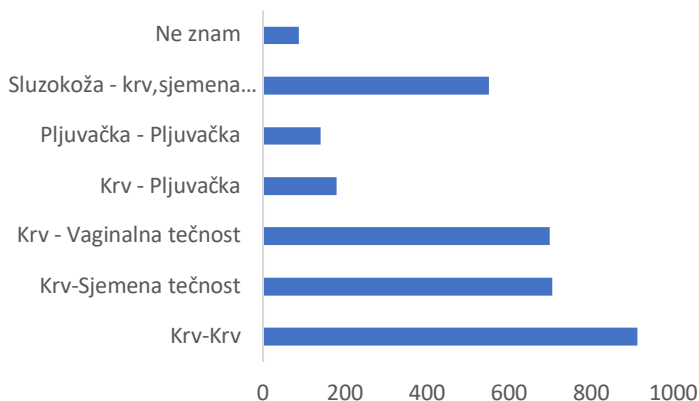
Anketirana lica tvrde da se HIV dominantno prenosi intravenskim drogranjem - 95% anketiranih.

Oko 60% anketiranih tvrdi da se HIV dominantno prenosi seksualnim pute, 40% da se dominantno prenosi sa majke na novorođenče a 8,5% nije sigurno.

Putevi prenosa

Na pitanje koji je najčešći put prenosa je bilo moguće dati više odgovora.

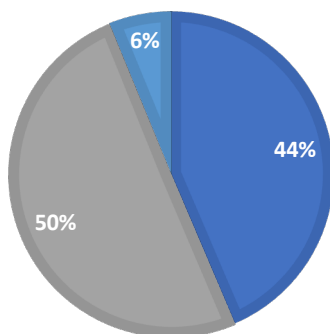
Najveći broj anketiranih je dao odgovor da je najčešći put zaraze kontakt krvi domaćina sa krvlju zaraženog (kroz mikrorane/otvorene rane itd.)

Drugi najčešće zastupljen odgovor se odnosio na kontakt krvi domaćina i vaginalne/sjemene tečnosti.

Vizuelna identifikacija

Posebno je zabrinjavajući rezultat po pitanju mogućnosti da se HIV pozitivna osoba ili lice oboljelo od AIDS-a identifikuje na osnovu izgleda.

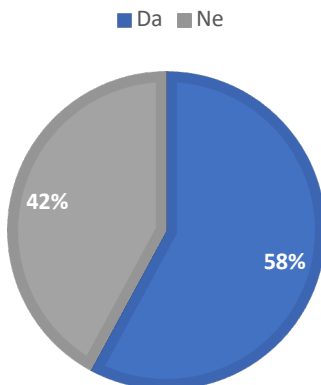
■ Moguće ■ Nemoguće ■ Ne znam

Čak 43, 6% anketiranih smatra da je moguće izvršiti vizuelnu identifikaciju osobe oboljele od AIDS-a ili zaražene HIV-om.

Razlika između pojmova

Veći broj anketiranih tvrdi da zna razliku između HIV infekcije i AIDS-a.

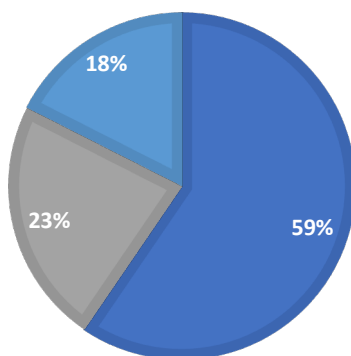

Razmjera anketiranih koji tvrde da znaju razliku je blizu 60% u korist onih koji znaju razliku.

Životni vijek

Dominantan broj ispitanika (59%) tvrdi da zaraženi HIV-om i oboljeli od AIDS-a uz adekvatno terapiju imaju životni vijek isti ili sličan prosječnom i da se od AIDS-a danas ne umire.

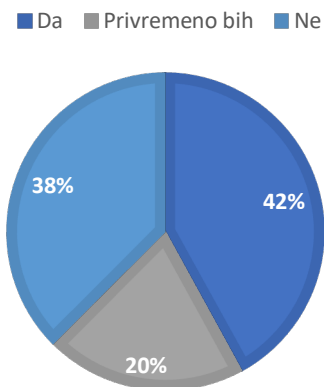
■ Ne uz adekvatnu terapiju ■ Da ■ Ne znam

Blizu četvrtine anketiranih je odgovorilo da se od AIDS-a danas umire uprkos medicinskim tretmanima.

Prijateljstvo

Najveći broj anketiranih je izjavilo da bi prekinulo prijateljske odnose sa bliskom osobom nakon što bi im saopštila da je HIV pozitivna ili da je oboljela od AIDS-a (42%)

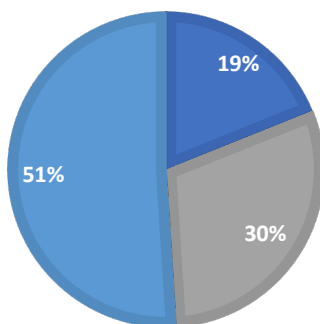

Nešto manje, njih 38% je izjavilo da ne bi prekinuli odnose, dok bi 20% privremeno prekinulo odnose dok se podrobnije ne informišu o putevima transmisije.

Testiranje

Natpolovična većina anketiranih se dobrovoljno ne testira na HIV, Hepatitis i druge polno-prenosive bolesti (51%).

■ Jednom godišnje ■ Jednom u 5 godina ■ Ne testiram se

Svega 18,9% obavi redovan dobrovoljni godišnji skrining, a oko 30% jednom u 5 godina.

Napomena: pod dobrovoljnim testiranjem se ne podrazumijeva testiranje za potrebe medicinskih tretmana, transfuzije, ili osiguranja